

בראתי יצר הרע ובראתי

תורה תבלין

A Sharei Tefillah Publication

SHABBOS PARSHAS BO - שבת קודש פרשת בא -
JANUARY 31, 1998 - ד' שבט תשנ"ח

לכל זמן ועת .....

מנחה/שלוש סעודות - 4:30	הדלקת נרות/שבת - 4:52
שקיעה/שבת - 5:12	מנחה/קבלת שבת - 4:57
מעריב מוצאי שבת - 6:02	שקיעה/ערב שבת - 5:10
לשיטת רבינו תם - 6:24	סוף זמן קריאת שמע - 9:39

מדעת עליון

ויאמר ה' אל משה בא אל פרעה כי אני הכבדתי את לבו וכו' (י"א) הנה כתב הגר"א קוטלר זצ"ל במשנת ר' אהרן, שיש ללמוד מזה ענין נשגב, כי ענין הרוחניות, אף שהוא בבחירה, אבל באמת הוא תלוי בהשגחה ג"כ. והיינו, שאין האדם בא לידי נסיון, ואדרבה, ממציאים לו לעשות טוב, שמלבד שאם עושה כל מה שבכתו זוכה לדברים הרבה - בין בתורה שמגלן לו רזי התורה, בין במעלות האהבה והיראה שזוכה לאהבה ויראה פנימית - הנה זולת זאת, זה שכרו שמסייעין לו בטוב. ובהיפך, ח"ו, ממציאים לו מכשולים ומכבידים עליו דרכי הטוב יותר מטבעו, וכמו שפירשוהו חז"ל על פרעה, וכדאיתא ברמב"ם, כי זה בתורת עונש על שהכביד את לבו, ונענש בהכבדת הלב יותר מטבעו כדי שיקבל עונשו. ובמדרש איתא ג"כ, כיון ששיגר הקבי"ה הי פעמים ולא השגיח וכו' הריני מוסיף לך טומאה על טומאתך ע"כ. ומובן כמה חשוב בשביל אנשים כמונו, הסיוע ממרום, ולהיפך אם יתרבו עלינו המפריעים ח"ו, כמה קשה יהיה עלינו להתקרב. ומה מאד יגדל החיוב לא להשתרש ח"ו בביטול תורה ולהזדרז לצאת מן ההפכה, וכשישתדל בזה הרי יסייעוהו, וכמאמרם ז"ל המקדש עצמו מעט - מקדשים אותו הרבה.

ויעשו בני ישראל כאשר צוה ה' את משה ואת אהרן כן עשו וגו' (יב-כח) פי' רשי"י אף משה ואהרן עשו כן עכ"ל. והקשה הגר"א משה פיינשטיין זצ"ל בס'

the bones of Yosef Hatzaddik, on the night of יציאת מצרים to take out of Egypt with the rest of the Jews. If so, how was he able to accomplish the מצוה to amass the spoils of Egypt - "לא תלכו ריקם" if he was busy with something else? And we know that Moshe was as wealthy as anyone else, as it says, "יגם האיש משה גדול מאד"?

The **מדרש רבה** explains the entire scenario: When Moshe announced the בכורות, all the Egyptian first born males went to their fathers demanding they speak to Pharaoh to let the Jews go. They, out of fear of Pharaoh, refused to go and the sons began striking their fathers. They then went and entrusted all their wealth to Moshe, not trusting their own fathers. That very night, they were killed by the plague and Moshe was left with all their wealth. The tremendous irony of the situation is clear. The first born Egyptian sons wanted to take revenge on their fathers, so they left their money with Moshe so that their own relatives would not inherit their wealth, preferring that Moshe, who found favor in the eyes of all Egypt, keep their riches.

הלכה ברורה בענין ברכה אחרונה

All foods which require the same ברכה אחרונה can be added together to comprise a כזית and thereby necessitate a ברכה אחרונה. However, if one ate a half כזית of bread and a half כזית from other foods, since he did not have enough bread to say ברכת המזון, he should make a בורא נפשות. The same applies if one ate a half כזית from a מזונות food which requires a המחיה, and another half כזית from fruits of the מינים, he cannot make an על המחיה or an על על, and should therefore say a בורא נפשות.

For information and/or dedications, please call 718-739-6737 during the day.

קול רם שאמאי צריך הפסוק לומר ש"כן עשו", הא בודאי עשו משה ואהרן את זה? ורצה להסביר ע"פ מה דאמר ר' בתפלת אהבה רבה "ללמוד וללמד", שלכאורה צ"ע דרק רבנים ומלמדים וראשי ישיבות מקיימין את ה"ללמד", אבל סתם בנייא אינם מקיימים אותו, וא"כ איך אומר כל אדם את הנוסח? אלא ביאור הדבר הוא שע"י המצות והמעשים טובים שכל אדם עושה, הוא מלמד לאחרים, דהיינו, אחרים רואים איך פלוני הזה מקיים המצוה בשמחה ובטוב לב, ולומדים ממנו לעשות כן. וזהו מה שהעידה התורה על משה ואהרן ב"כן עשו" שבניי היו מודים שמשה ואהרן עשו בכל כוחותם לעבודת ה', ולא למדו בניי איזו התרשלות בקיום המצות ממשה ואהרן שיאמרו שהם לא קיימו כדבעי להו למעבד ואן כ"ש שלא צריכים לקיים - אלא למדו איך שאפי גדולים כמשה ואהרן "כן עשו", ומסרו עצמם בכל כוחותם לעבודת ה'.

ע"פ הגדרים וסייגים נגאלו בניי

הנה המתבונן יראה כי במצרים נשתכח מבני ישראל גופי התורה, כדאיתא במדרש "הללו עובדי ע"י והללו עובדי ע"י", וכן הפרו ברית מילה כדכת' בילקוט "גוי מקרב גוי" - מלמד שהיו אלו ערלים והיו אלו ערלים וכו'. אמנם, כתב הבעל משך חכמה, שהסייגים והגדרים שמרו ביתרון גדול כמו שאי במכילתא "שלא שינו שמם, לא שינו לשונם, שלא גילו מסתורין, עיי"ש. לא כן בגלות בבל, שהיו שומרים גופי התורה, אמנם הסייגים והגדרים עברו, שבניהם היו מדברים אשדודית, ושינו שמם והתחתנו עם גויי הארצות, כמו שנא' בס' עזרא.

והנה בימי היות ישראל בגולה, העיקר הוא הסייגים והגדרים שלא יתערבו בין העמים. ולכן אמרו חז"ל בגמ' סוטה, "עד יעבר עמך הי עד יעבר עם זו קניתי" - ראויים היו ישראל לעשות להם נס בימי עזרא, לעלות לארץ ישראל בזרוע ולא יהיו משתעבדים למלכות, בביאה שניה כמו בביאה ראשונה, אלא שגרם החטא - פ' שעברו הגדרים והסייגים. ואף אברהם אבינו עשה סייג וגדר לעצמו מפני היחוד כדכת' בפ' וירא "ושרה שומעת פתח האהל והוא אחריי", והנה על שניות לעריות אמרו חז"ל כתי "ושמרתם את משמרתיי" - עשו משמרת למשמרתיי! לזה נאמר על אברהם אבינו "עקב אשר שמע אברהם בקולי ושמור משמרתיי" - דהיינו שמירה וסייגים וגדרים. משא"כ באיוב שהיה שומר מצוה וגופי התורה וסר מרע, אבל בלא סייג וגדר כמשנא' עפרא לפומיה לאיוב, דאילו בדידיה איסתכל, ואברהם אפי' בדידיה לא איסתכל - כלומר, איוב באשה אחרת לא הסתכל, אבל באשתו כן הסתכל, אבל אברהם

אפי' באשתו לא הסתכל.

ולכן הרבה התורה בסייגים גבי פסח וחמץ ב"בל יראה", מפני שע"פ הגדרים והסייגים נגאלו. ולהורות, נתן ש"לא תצאו איש מפתח ביתו עד בוקר", שכל אדם יהא נגדר ומקושר ללאומתו בסייגים וגדרים, שכל זמן שלא יהיה אור האלקי מופיע עליו גלויה לעיני כל, הסכנה גדולה מאד, ולא יתערבו בין האומות ויאבדו קיומם. וע"י הסייגים והגדרים, המה נחוצים לקיום הדת.

TORAH GEMS

ולכל בני ישראל לא יחרץ כלב לשונו וגוי (יא-ז)

We find in חז"ל, "When the dogs cry out in the city, the מלאך has come to the city." But on the night of מצרים, the main accomplishments were performed by Hashem himself - יאני - not through a messenger, therefore the dogs did not cry out.

In the city of Brisk, a community dispute arose causing two camps to quarrel. R' Yoishe Ber Soloveitchik Z"l, the Rov of the city, turned to a number of prominent citizens asking them to intercede and end the bitter dispute. However, they refused to get involved, preferring to stay neutral.

R' Yoishe Ber called them together and spoke to them. "Your neutrality reminds me of the dogs in Mitzrayim, for we see that חז"ל tell us in Gemara Baba Kama "Crying dogs symbolize the מלאך in the city, whereas playful dogs symbolize that Eliyahu Hanavi is in town." Since Egypt, on that fateful night, contained both the Angel of Death to kill the first born Egyptian males, as well as the angels that came to redeem the בני ישראל, the dogs, not knowing what to do, simply closed their mouths entirely and decided to remain "neutral", just like you, and not get involved!"

גם האיש משה גדול מאד וגוי (יא-ג)

Moshe Rabbeinu, we learn, was busy collecting the עצמות יוסף,